

Egyéb tévesen használt szavak

ide, oda

Az *ide* közelre, az *oda* távolra mutató névmási határozószó (és igekötő). Igen gyakori hiba, hogy így kér valaki: *add oda*. Ez így azt jelenti, hogy valaki másnak kellene adni azt a dolgot. Ha *én* kérem (vagyis aki éppen beszél), akkor csakis *add ide* a helyes.

miatt – végett

A *miatt* ok, a *végett* cél kifejezésére szolgál.

o Kőolajkincse *végett* ma ez a leggazdagabb ország Európában.
kőolajkincse *miatt*

o Betegség *végett* az üzlet zárva tart.
betegség *miatt*

o A jobb minőség elérése *miatt* adalékanyagokat kevernek a kenyérbe.

a jobb minőség elérése *végett*

A *végett* a *miatt* helyén feltűnőbb hiba, hiszen a *végett*-ben benne van a *vég* szó, tehát nem jelölhet előzményt.

cáfol – tagad

A *cáfol* ige azt jelenti, hogy érveléssel, bizonyítékokkal támasztja alá a tagadást.

o Bár az érintettek cáfolják a lap által sugalmazottakat, szakértők a vonatkozó dokumentumok áttekintése után úgy találták: ez a tevékenység sértheti a ... törvényt...

A fenti mondatban egyértelmű, hogy csak *tagadták*, hiszen a bizonyítás ellenkező eredményt hozott.

egyhangúlag 'ellenszavazat nélkül, egyöntetűen'; de: *egyhangúan* 'unalmasan' (rosszalló).

***Egyhangúlag* megszavazták az előterjesztést.**

***Egyhangúan* beszélt az előadó.**

létére – lévén

A létére ellentétet fejez ki, a lévén egyenes összefüggést. Ezért nem helyes a következő mondat:

- o A kérdés az: otthon maradhat-e szülőföldjén az, aki *magyar létére* vissza kívánja kérni magyar állampolgárságát.
magyar lévén...

íromány – írat – írás

Az *íromány* bizalmas, lebecsülő szó: 'silány írásmű, fércmunka'. Visszas, hogy a hivatali, országgyűlési nyelvezetben ugyanezt a szót használják 'beadvány, ügyirat' értelemben, a mindennapi életben pedig gyakran az *írás, cikk, tanulmány* helyett. Ha már a különböző képzőkkel alkotott származékok lehetőséget adnak finom megkülönböztetésre, és a jelentéskülönbség kialakult, ajánlatos ezt mindenütt alkalmazni.

újraéleszt – újjáéleszt

- o A víz partján a fuldoklót sikeresen *újjáélesztették*.
újraélesztették

Az *újjáélesztés* azt jelentené, hogy új ember lett belőle. A népmesékben előfordul, hogy apróra fölvagdalják a hőst, aztán valamilyen csodafüvel megkenetik, és szebb lesz, mint valaha. A valóságban ez nem szokott előfordulni.

köszönhető

A szó jelentéséből következik, hogy nem használható negatív jelenségre.

- o A félresikerült kárpótlás ennek is köszönhető.

Ez az oka a félresikerült kárpótlásnak.

A félresikerült kárpótlás ennek tudható be / ennek a következménye.

- o Az erős lehülésnek köszönhetően jeges, jégbordás utakra kell számítani.

Az erős lehülés miatt...

?vérdíj

- o Félmilliós vérdíjat tűztek ki az elkövető fejére.

jutulmat tűztek ki

A vérdíj azt jelenti, hogy az illető megöléséért fizetnek.

A szavak „használati utasítása”

kettő – két

E két szónak a jelentése ugyanaz, de szerepük más: önállóan a *kettő*, jelzőként és előtagként a *két* változatot használjuk. *Egy, kettő, három* – de *két alma, kétszáz, kétezer* stb.

Hány gyereked van? Kettő. Két fiú.

Ha pénzről van szó, *kettőt* mondunk, nehogy *hémek* lehessen érteni, pl. *kettőezer-öttszáz*, de ez a mindennapi beszédben nem indokolt.

- o Kettőezren álltak rajthoz.

kétezen

- o A Saul fia című film már tegnap bezsebelt kettő elismerést.

két elismerést

Többnyire az évszámot is *kettőezernek* mondják, pedig nem gondolhatjuk, hogy bármit is 7016-ra tervezünk, vagy hogy 7015-ös adatokat közlünk – a napi keltezésről nem is beszélve.

viszonyok, körülmények

- o megfelelő életviszony esetén nem fordulna elő...

életviszonyok esetén

- o elfogadható lakáskörülmény között...

lakáskörülmények között

A helyzet, állapot leírására ezek a főnevek csak többes számban használatosak.

*erős forgalom – Németül *erős (stark)* a forgalom, magyarul **nagy** – fordításban is!

*magas minőség – Magyarul a minőség vagy **jó, kiváló** vagy **rossz**, de nem **magas**; még akkor sem, ha németül a *hoher Qualität* kifejezés szerepel a reklámban.

Igevonzatok

Az idegen nyelvek tanulásakor nagy figyelmet fordítunk a vonzatokra, a magyarban viszont – sajnos – nemigen törődünk velük.

bukik – veszít

- o A Fidesz 2002-ben elbukta a választásokat.
elvesztette a választásokat
- o Sokat bukott ezen az üzleten.
Sokat veszített ezen az üzleten.

A *bukik* mozgásige, tehát tárgyatlan (még átvitt értelemben is). Legfeljebb a sízó bukik sokat ('sokszor').

számon kér – *felelősségre von*

- o Számon lehet-e kérni egy politikust az ígéreteivel?

Felelősségre vonunk *valakit valamiért*, de számon kérünk *valakin valamit*. Tehát:

Számon lehet-e kérni egy politikuson az ígéreteit?

*hibát vét

- o Mindannyian vétettünk hibákat. Sok hibát vétettek.

A *vét* szóban már benne van a *hiba* fogalma. Vagy *vét*, vagy *hibázik*, *hibát követ el*.

vigyáz – őriz

- o vigyázták a Szent Koronát

Vigyázni *valamire* lehet – őrizni pedig *valamit*.

Miért furcsa?

- o Ez az ügy nagy konfliktust kavart.

A *kavar* igéhez a *vihar* társul; a *nagy* jelző is inkább a *vihar* tartozéka: *vihart kavart*, *nagy vihart kavart*.

Ez az ügy nagy vihart kavart; konfliktust/viszályt okozott/keltett, konfliktushoz/összeütközéshez vezetett.

- o Itt mindenki a legjobbját nyújtja.

Zavart okoz a megértésben a *nyújtja a jobbát* kifejezéssel való részleges átfedés. Ezért inkább:

Itt mindenki a legjobbat nyújtja.

A rögzült formákat, szókapcsolatokat, jelentéseket tiszteletben kell tartani!